N°. 64. A°. 1831.

SURINAAMSCHE COURANT

Van Donderdag den 11den Augustus.

SURINAME.

PUBLICATIE.

DE GOUVERNEUR GENERAAL IN RADE.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

Alzoo Wij in ervaring gekomen zijn, dat er eenige twijfel is ontstaan, omtrent de toepassing op *onroerende goederen* van het kort regt aan de Vendumeesters der Kolonie *Suriname*, verleend bij art. 15 van het reglement op het houden der Venduen dd. 19/25 November 1828, (Gouvernements-blad van dat jaar No. 20) tegen alle in gebreke geblevene koopers of hunne borgen, zoo wegens de onbetaalde kooppenningen, als venduregten.

ZOO IS HET, dat Wij, daarin willende voorzien, hebben goedgevonden en verstaan, met ampliatie en wijziging *in zoo verre* van art. 30 der Instructie voor den Exploicteur bij het Hof van Civile en Criminele Justitie te *Suriname*, gepromulgeerd bij Publicatie dd. 28 November, 15 December 1828 (Gouvernements-blad van dat jaar No. 24) te bepalen en vasttestellen, zoo als geschiedt bij deze:

Dat het kort regt, bij het aangehaalde 15de artikel van het regement op het houden der venduen, aan de Vendumeesters in de Kolonie *Suriname* toegekend, tegen in gebreke blijvende koopers, in allen deele en ten volle toepasselijk is op *onroerende goederen*, van welken aard ook, die op vendu verkocht worden: in dier voege, dat in de bedoelde gevallen geene Sequestratie van Plantaadjen zal plaats vinden, zoo als mede geen judicium van preferentie en concurrentie zal worden gehouden; neen maar, dat in die gevallen door den Exploicteur bij het Hof van Civile en Criminele Justitie van meergenoemde Kolonie zal moeten worden geprocedeerd, even als voor den executieven verkoop van *roerende goederen* is voorgeschreven.

En op dat niemand hiervan eenige onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd, en in het Gouvernements-blad geinsereerd.

Aldus gearresteerd in de Raadsvergadering, gehouden alhier aan *Paramaribo* den 29 Julij 1831, het achttiende jaar van Zijner Majesteits regering.

CANTZ'LAAR.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Algemeene Secretarij.

Den 6 Augustus 1831.

Bij Besluit van den Hoogen Raad der Nederlandsche W. I. Bezittingen, dd. 12 Julij ll., CAREL HARDEGEN GROENEMEIJ gesteld zijnde onder Curatele, is over deszelfs persoon en goederen te gelijker tijd tot Curator benoemd en aangesteld de Heer JOHANNES COENRAAD MULLER.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

UITGEKLAARD.

Den 4den dezer, het Schip *Amsterdam*, Kapt. C. R. DE JONG, naar Amsterdam; lading: 149 vaten Suiker, en 174 vaten Malassie.

Den 5den, het Schip *Noord Holland*, Kapt. H. K. RUGL, naar Amsterdam; lading: 365 vaten Suiker, 34 balen schoone- en 6 dito vuile Katoen, en 545 ℔ Koper.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 *Mei.* Eergisteren avond is alhier een oostenrijksche courier aangekomen, welke zeer gewigtige depeches schijnt te hebben medegebragt. Na dat een kabinets-raad gehouden was, is een courier naar Z. M. den Koning afgezonden.

— Eerlang wordt de heer *de St. Aulaire*, gezant van ons hof te Rome, alhier terug gewacht. Naar men wil, heeft de H. Vader toegestaan dat aan Z. M. Koning *Philips* de titel van »*allerchristelijkste Koning*" zal worden toegekend, en is bepaald, dat de jonge *Hendrik V* (de hertog *van Bordeaux*) den titel zal voeren van »*oudste zoon der kerk.*"

Den 24 *Mei.* [*Uittreksel uit een bijzonderen brief.*] »Een geacht dagblad, *le Journal des Debats*, heeft een betoog geplaatst, 't welk eene vrij oorlogzuchtige strekking had, ter zake van eene mogelijke uitbreiding van magt van de zijde van Oostenrijk in Italie, en daar door bij sommigen eenige onrust heeft te weeg gebragt. Men is echter al spoedig onderrigt geworden, dat dit artikel geenszins uit den boezem van het ministerie was voortgesproten, of van wege het bestuur was goedgekeurd. Zonder te willen beslissen, of en in hoeverre de oorlog na verloop van een zekeren tijd, onvermijdelijk zal worden, houdt men zich overtuigd, dat Koning *Philips* en zijne ministers op dit oogenblik niets liever dan den vrede verlangen; men verzekert, dat van de acht leden van het bestuur zeven den vrede wenschten te behouden, voor zoo verre zulks met de eer van Frankrijk bestaanbaar is, en dat een eenig lid den oorlog, tot welken prijs dan ook, wil vermijden. Aan eene verandering of wijziging van het ministerie wordt thans niet gedacht.

»De ordonnantie, ter ontbinding van de kamer der gedeputeerden, ligt gereed, en zal denkelijk bij 's Konings terug komst worden uitgevaardigd."

Den 24 *Mei.* Eenige kiezers uit het departement der Aube, alwaar de presiderende minister *Casimir Périer* als gedeputeerde is benoemd, hebben hem in 't openbaar aangemaand, om zich te verklaren of hij zoude stemmen, 1° voor het behoud van eene kamer van erfelijke pairs; 2° voor eene civile lijst, welke meer dan 10 millioenen bedraagt; 3° tegen het toelaten van kiezers, welker bekwaamheden hun het regt geven, om het kiesregt uit te oefenen, zonder te letten op eenige betaling van belasting, en 4° tegen eene volledige vrijheid van onderwijs? — Deze onderwerpen schijnen dus de voornaamste punten van verschil te zullen uitmaken, in de bijeenkomst der nieuw te benoemen kamer. De heer *Périer* heeft in 't openbaar, niet als minister, maar als gedeputeerde geantwoord, en gezegd, dat hij zal stemmen zoo als hij vermeent, dat bevorderlijk kan zijn ter bevestiging van de constitutionele instellingen, voor welke hij gedurende vijftien jaren steeds in de bres is gesprongen, maar dat hij het ongeoorloofd rekent, om zich vooraf te verbinden nopens de wijze, op welke deze of gene aangelegenheid door hem zal worden beslist, en dat hem de vrijheid moet worden gelaten, om zoodanig gevoelen voor te staan, als hij, na het aanhooren eener rijpe beraadslaging, zal vermeenen te behooren.

(*Haarl. Courant.*)

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 23 *Mei.* Het door de warschausche bladen medegedeelde berigt, dat de voorhoede der russische garde den 16den bij Dlugiesodlo met de Polen slaags zoude geweest zijn, en daarbij een groot verlies zoude geleden hebben, wordt tegengesproken door de poolsche *Staats-Courant*, welke meldt, dat er slechts kleine schermutselingen zijn voorgevallen, waarbij de Polen omtrent 50 man van de garde der finlandsche jagers gevangen hadden gemaakt.

— Uit Memel, 18 Mei, wordt gemeld, dat de russische gouverneur-generaal *von der Pahlen* den 15den met zijne troepen uit Telschen te Russisch-Krottingen was aangekomen, en zich aldaar met den generaal *van Rennekampf* vereenigd had. De generaal *Schirmer* was denzelfden dag met zijne troepen te Garsden gekomen, en was dadelijk voortgetrokken, ten einde de insurgenten verder te vervolgen. Men meende, dat de opstandelingen naar den kant van Georgenburg trokken, en voornemens waren, eene poging te doen, om van daar gezamenlijk naar Polen door te dringen, of, bijaldien zulks niet doenlijk mogt zijn, naar Pruissen de wijk te nemen.

— Te Koningsberg heeft men berigt ontvangen, dat de *cholera* zich vertoond heeft in eenige noordelijke streken van Polen, als in Ostrolenka en Lomza, gelijk ook in het russisch gouvernement Wilna. — De geruchten, dat die ziekte ook reeds op den linker oever der Weichsel zoude heerschen, hebben zich in zoo verre bevestigd, dat men thans erkent, dat in Sochaczew en Lowicz de kenteekenen derzelve bespeurd zijn.

BERLIJN, 24 *Mei.* Uit verschillende berigten uit Polen blijkt, dat de poolsche bevelhebber *Skrijnecki* zich genoopt heeft gezien, om, na den ongunstigen uitslag van de onderneming van *Dwernicki*, eene nieuwe krijgsmagt bijeen te brengen, ten einde zijnen regterflank te dekken; — dat hij tot dien einde de overblijfselen der troepen van den generaal *Sierawski*, en die van graaf *Pacz* heeft vereenigd; — dezelve met nieuwe troepen heeft versterkt, en het geheel onder de bevelen heeft gesteld van den chef van zijnen staf, den generaal *Chrzanowski*, met last, om naar de vesting Zamosc te trekken, ten einde van daar op nieuw Volhynie te bedreigen. Deze magt is tot 10 battaillons en 16 eskadrons aangegroeid, en heeft met 12 stukken geschut den togt aangenomen. Zij heeft zich meester gemaakt van de stad Kock en van daar, volgens de poolsche berigten, na verschillende voordeelige gevechten tegen de troepen van den generaal *Creuz*, die het Lublinsche bezet houden, Zamosc bereikt, terwijl, naar luid der warschausche bladen, alleen de tegenwoordigheid van die krijgsmagt in die oorden genoegzaam zoude zijn, om den verderen aantogt van den generaal *Rüdiger* te verhinderen.

In een berigt uit het russische hoofdkwartier, van den 17den, destijds in Lukowo (niet verre van Jendrezow) gevestigd, wordt intusschen de zaak geheel anders voorgedragen, en verzekerd, dat de troepen van den generaal *Creuz* die van den poolschen bevelhebber *Chrzanowski* allezins hebben geslagen, en verstrooid, en dat alleen de overblijfselen derzelve de vesting Zamosc hebben bereikt. Volgens dit berigt hebben de niet zeer talrijke troepen van den generaal *Creuz*, na dat de Polen zich hadden meester gemaakt van Kock, post gevat te Kamionka, en hebben zij de aanrukkende Polen aldaar opgewacht en afgeslagen. De Polen zijn vervolgens op Lubartow getrokken; op hunne beurt in die positie door de Russen aangegrepen, en over de Wieprz, gedreven. Bij die gelegenheid hebben de Polen drie hunner stukken kanon in 't water geworpen en, de generaal *Creuz* berekent het verlies, hetwelk zij in dit en in het voorgaand gevecht geleden hebben, op niet minder dan 3000 man, meerendeels ge-

vangenen. Volgens het russische berigt heeft slechts een klein gedeelte van dit corps tot Zamosc kunnen doordringen, en is het meerendeel uit een gedreven en verstrooid geworden, zoo dat de russische bevelhebber mobile kollonnes had gevormd, om de in de bosschen rondzwervende poolsche troepen op te vangen.

De omstandigheid, dat het groote hoofdkwartier der Russen den 17den nog in Lukowo stond, bevestigt in geenen deele het vroegere pruissische berigt, als of de maarschalk *Diebitsch* zich naar het land benoorden de Narew zoude hebben begeven. In het vermelde russische berigt komt voor, dat de maarschalk *Diebitsch*, bemerkende, dat de Polen weder een aanslag in den zin hadden tegen Siedlice, dezelve is voorgekomen door eene beweging naar de zijde van Jablonna; — dat de vijand de houding had aangenomen, om te Jendrezow stand te houden, doch dat hij, toen de Russen aanstalten maakten, om hem in die positie aan te grijpen, op nieuw naar zijne stelling van Dembe, voorbij Minsk, is teruggetrokken, en dat de maarschalk aldus overtuigd zijnde, dat de Polen den aangeboden slag niet zouden aannemen, naar zijne vorige stelling is teruggekeerd.

FRANKFORT, 26 *Mei.* Volgens berigt uit Mainz, van den 17den, had men destijds de ratificatie van de nieuwe overeenkomst nopens de vaart op den Rijn, van al de oever-staten, met uitzondering alleen van die van Frankrijk, aldaar ontvangen; elk oogenblik werd ook de goedkeuring van die mogendheid verwacht. — Men betreurde het intusschen zeer, dat er bij het einde van de verhandelingen der commissie, die met de regeling der Rijnvaart belast is, nieuwe moeijelijkheden gerezen waren, en wel omtrent eene afrekening met Pruissen ter zake van geheven tolgelden en gedane uitschotten, door welke moeijelijkheden men vreesde, dat het vaststellen van het definitieve reglement op nieuw eene vertraging zoude ondergaan.

In Mainz sprak men, naar luid van het bedoelde berigt, bij wijze van gerucht, over het voornemen der mogendheden, om tot eene algemeene ontwapening over te gaan; Oostenrijk zoude hierin den eersten stap doen, en dan zouden Frankrijk en de andere Staten dit voorbeeld volgen. — Intusschen wordt in bijzondere brieven uit Weenen, van den 17den, geschreven, dat de vesting-werken in de omstreken van Linz, onder het persoonlijk opzigt van den aarts-hertog *Maximiliaan*, met den meesten ijver werden voortgezet, en dat de oostenrijksche troepen, die bestemd waren, om het contingent voor de bonds armée uit te maken, in Boheme en Moravie bijeentrokken.

HAMBURG, 27 *Mei.* Z. M. de Koning van Zweden is ongesteld. Den 16den is hoogstdezelve door eene hevige koorts aangetast, welke echter Z. M. niet schijnt belet te hebben den 18den wederom deel te nemen aan de behandeling der openbare aangelegenheden. Het laatste bulletin (dat van den 20sten) houdt in, dat Z. M. eenen beteren nacht had gehad, en zich dien dag, alhoewel nog steeds zwak zijnde, wel bevond.

De constitutie-dag (17 Mei) is dit jaar te Christiania, met uitzondering van eenige onbeduidende vreugde-betoonigen en luidruchtige kreeten der volksmenigte, ordelijk en rustig afgeloopen.

— Te Berlijn heeft men berigten uit Brody van den 13den dezer ontvangen, waarin gemeld wordt, dat een nieuwe opstand in Podolie, en wel bij Kaminiecz-Podolski, was uitgebroken, ten gevolge van welken de post-gemeenschap van Brody naar Odessa gestremd was, zoo dat de brieven thans over Jassy naar laatstgenoemde stad verzonden werden. Bijzonderheden van dien opstand worden niet medegedeeld; men meldt alleen, dat de onlusten door edellieden waren veroorzaakt, en dat de boeren zich met hen vereenigd hadden.

(*Haarl. Courant.*)

EDICTALE CITATIE.

Uit krachte van acte tweede default met admissie tot eene derde daging, in dato 22 Julij 1831, verleend door den Hove van *Civile en Crimineele Justitie der Kolonie Suriname*, aan THOMAS BUTTLER PARRIJ, als krachtens substitutie van ALEXANDER FERRIER, thans beherende den Boedel wijlen JOSEPH ROBERTSON, impetrant van Edictale Citatie en Eisscher.

Zoo worden door mij Exploicteur bij den Hove van *Civile en Crimineele Justitie dezer Kolonie*, voor de derde maal bij openbare Edicte *ad valvas curiæ* gedagvaard, gelijk ik dagvaard bij dezen, alle bekende en onbekende binnenlandsche Crediteuren van den Boedel wijlen JOSEPH ROBERTSON, en voorts allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie tot lasten van denzelven zoude vermeenen te hebben, geimpetreerden en gedaagden.

Omme te compareren ter gepriviligeerde rolle van welgemelde Hove van *Civile en Crimineele Justitie dezer Kolonie*, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 19den Augustus 1831, ten einde aldaar de impetrant qq. te zien dienen van acte tweede default en derde daging, bij Edicte *ad valvas curiæ* en wijders met den impetrant qq. voort te procederen als naar regten.

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd als naar stijle aan *Paramaribo*, den 6den Augustus 1831.

De Exploicteur,
N. L. BRAAM.

ADVERTISSEMENTEN.

De ondergeteekende voornemens zijnde de Kolonie te verlaten, zal aanstaande Vrijdag den 12den dezer, bij den Vendumeester M. A. KEIJSER, publiek doen verkoopen: zijn *HUIS* en *ERF*, gelegen op *Combé*, bekend onder La. A. No. 63.
Paramaribo den 9 *Augustus* 1831.
PAULUS TUCHSCHERER.

à Kontant te bekomen bij GEBROEDERS SOESMAN, pakken 2 | dr. en 3 | dr. Nettengaren à *f* 17-50 per pak, en 60 vaâms Visscherslijnen à *f* 3-50.

Het *domicilium citandi et executandi* van den ondergeteekende, is ten kantore van de Heeren N. BOX & Co.
Paramaribo den 9 *Augustus* 1831.
G. C. FUCHS.

Mengelwerk.

OVERGENOMENE DENKBEELDEN, ANECDOTEN EN UITTREKSELS.

De meeste insekten worden door derzelver afscheidingen, ons nuttig of nadeelig: het kostelijke spinsel van den zijdenworm, is een afgescheiden vocht, hetwelk in het eigenste oogenblik, dat de rups het van zich geeft, verdroogt, en in hetzelve oogenblik zoo eene vastheid krijgt, dat geen zuuren het oplossen, geen water het kan weeken, de hitte het niet doet smelten.

De honing, dat onschatbare sap, is eene afscheiding, — met het was, is het even zoo gelegen, — anderen zonderen vergiften en zuuren af, wegens het laatste zijn de mieren inzonderheid bekend; — blaauwe bloemen, in een mierennest geworpen, worden rood; een mier, die over ongebluste kalk loopt, moet sterven, wijl de, door haar zuur ontstane hitte, haar poten verzengd; — een kikvorsch, in een mieren hoop, stikt terstond; beijen, muggen, wespen, schorpioenen, scheiden vergift af; dat der beijen werkt zoo hevig, dat een grein van hetzelve, een hoen in weinig seconden zoude doden.
(*Vaderlandsche Letteroefeningen, Junij* 1826.)

Het strooijen van ongebluste kalk, rond het nest der groote mieren, die in Suriname, de bomen van hunne bladeren beroven, schee[n] hun in genen deel te hinderen, maar wel het gieten van teer in dezelve.

HET BELANGRIJKE VAN DEN KOKOSBOOM.

De kokosboom is een soort van palmboom, en een der kostbaarste geschenken, welke de natuur aan den mensch gegeven heeft.

Dezelve groeit doorgaans regt op, de stam is zonder takken, van dertig tot veertig voeten hoog, en omtrent een voet breed, in de doorsnede, — omtrent een dozijn breede bladeren wasschen aan het boven einde, terstond uit den stam, de bladeren zijn doorgaans tien voeten lang, en bij den stam twee à drie voeten breed, dezelve worden gebruikt, om de huizen van de mindere klassen der inwoneren te dekken, en voor hun matten te maken, om op te zitten of op te leggen, doch uit de fijnste vezels van het blad maakt men matten, welke door de rijken opgekocht worden, de grootere vezels worden tot bezems gebruikt, en de middelste strengel van het blad, welke zoo dik is als een mans enkel, verstrekt tot brandhout, — het hout van den boom pas afgesneden zijnde, is sponsachtig, doch wanneer men het bewaart, wordt het even, als dat van den boom van Palmyra, hard, en neemt eene donkere bruine kleur aan, — boven aan den top des booms, vind men een lange scheut, welke gekookt zijnde, na koolspruiten gelijkt, deze weggenomen zijnde, sterft de boom.

Tusschen de scheut en de bladeren, spruiten verscheidene knoppen uit; — wanneer men in dezelve eene insnijding maakt, loopt er eene soort van sap uit, welke in kleur en dunheid, weinig van water verschilt, — in de versche staat, is het verkoelend, van een zoeten en aangenamen smaak, na dat men het eenige uren bewaart heeft, begint het te gisten, word scherper, en krijgt in een ligten graad, een bedwelmende eigenschap; — door koken haalt men er een gemeen soort van suiker uit, en met distilleren levert het eenen sterken geestigen drank.

De bomen waaruit de toddy getrokken wordt, dragen geen vrucht; indien men de holten heel laat, brengen zij trossen koskosnoten voort, die van binnen bekleed zijn, met eene witte vleeschachtig zelfstandigheid, en anderhalf pint vocht bevatten, niet ongelijk aan melk, van een zoeten en aangenamen smaak, doch onderscheiden van de toddy.

De indianen gebruiken de noot somwijlen om te koken, men perst uit dezelve eene groote hoeveelheid van de beste en zuiverste lamp olie, en de noot, na dat zij uitgeperst is, dient tot voedsel van vogels en zwijnen, en is voor beiden een uitmuntend voedsel, — uit de schil maakt men drinkschalen, lepels en een menigte kleine huisgereedschappen, — de bolster welke ten minste een duim dik is, bestaat uit sterke vesels, die zich gemakkelijk laten afscheiden, en tot touwwerk verstrekken. Men maakt daarvan het dunste bindgaren en de dikste kabeltouwen, die duurzamer zijn dan van hennip.

De inwoners der Nicobar Eilanden, bouwen hunne schepen van het hout, (*) maken hun zeilen en tuig, voorzien van mondbehoeften en noodwendigheden, nemen er een lading in, van arak, azijn, olie, jaggree of ruwe suiker, kokosnoten, leder, touwwerk, zwarte verf en verscheidene andere voorwerpen, voor de buitenlandsche markten geschikt, alles van dezen boom.

(*James Wathen, reize naar Madras en China.*)

HET BELANGRIJKE VAN DE BAMBOES.

Onder de natuurvoortbrengselen van China, heeft de bamboes, naast de noodwendigheden des levens, aanspraak op den voorrang.

Hunne stoelen, tafels, beschotten, bedsteden en rustbanken, en velerlei ander beweegbaar huisraad, zijn geheel van dit riet zamengesteld, en sommige dingen vrij vernuftig en fraai.

Men gebruikt het aan boord der schepen voor boomen, zeilen, kabels, voor de tuigagie en het kalfateren.

In de landhuishoudkunde, maakt men er van karren, kruiwagens, raderen en watermolens, heiningen, korenzakken; — de jonge spruiten leveren een artikel van voedsel, van de vezelen maakt men het lemmet of pit der kaarsen.

Het dient tot verfraaijing der vorsten *Lusthoven*, en tot dekking van des landmans hut, het is in de hand der magt, het werktuig, dat het geheele rijk in ontzag houd. In vezelen gescheiden, wordt het tot touwwerk gebezigd, tot pap geweekt, dient het om papier te maken.

(*James Wathen — aldaar.*)

Wat wordt er veel verwaarloost, dat ons voordeel zoude kunnen aanbrengen!

(*) Dat hout wenschte ik te zien.

Te PARAMARIBO bij J. J. ENGELBRECHT.